

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel. rondes
tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és
gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi
Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják. 20

A lapfelfüggetelő bizottság felfüggetele mellett felelős szerkesztő és kladó;

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

A tengeritermelés problémái Erdélyben.

Irta: Zathureczky Károly.

I.

A gazdák leghálásabb és legigénytelenebb terménye a tengeri. Igénytelenségét legjobban mutatja az, hogy oly elhanyagolt művelés mellett is, mint amilyenben nagy általánosságban részeseül, kielégítő termést ad, a reáfordított figyelmet és munkát pedig bő terméssel hálálja meg.

A termelőknél legnagyobb része a kisgazdák, de nem veszem ki a nagyobb gazdaságok jókora percentijét sem, nagyon mostoha módon bánik el a tengerivel: tavasszal szánt, sok esetben barázdára, eke után hullatja el a magot, azt beboronálja, s akkor otthagya sokszor 6 hétig is, rábízván a nagy természetre e palántáit.

Akkor kapja az első kapálást, akkor ülteti be babbal, tökkel. Később töltögeti s ezzel a tengeriművelés munkája befejezést is nyert a törésig. Ha a mag nem volt csiraképes, vagy nagyon megszállották a varjúk, akkor a vetés ritka marad s a csak tavasszal szántott föld nem lévén beárnyékolva, kiszárad, mire a gazda sóhajtván okolja a jó Istent, ki nem adott elég termést.

Talán feketében is raktam fel ezt a képet, talán hasonlít is azon a ló ábrájához, melyen minden hiba fel van rajzolva, de tapasztalataim szerint ezeket a hibákat kisebb-nagyobb csoportosításban mindenütt megtalálhatjuk.

Ezzel szemben másik kép az, amely az ideális tengeritermelést mutatja.

A helyes tengeritermelés előkészületei már ott kezdődnek, mikor a gazda tengeri alá szánt földjének talaját előkészíti.

Lebuktatja a tarlót, azután kihordja rá a trágyát, azt egyenletesen elteregi s lehető legrövidebb időn belül alászántja. Ha a saját termésű magjából akar vetni, akkor már az érés idején végigjárja a táblákat s kiválogatja a legideálisabban fejlett, fajtajellegnek megfelelő többcsöves töveket s azokat teljesen elkülönítve kezeli. Szellős helyre helyezi el a csöveket s meg egy szer átválogatja benőittség, a fajtának megfelelő szín és jelleg, a keresztződéstől való mentesség szempontjából. Lemorzsolás után rostán, vagy Graderen osztályozza a magot.

Ez a mag kerül azután vetésre, mely a megtrágyázott, ősszel felszántott, tavasszal csak extirpált és letárcsázott vagy leboronált földbe kerül, megfelelő sortávolságra négyzetes ültetővel, vagy jól lesulyozott csoroszláju vetőgéppel.

Kisebber területen nagyon kifizeti magát kapa után való négyzetes ültetés, mi a jól megmunkált és simára boronált földön igen egyszerű eljárás: a talajt megfelelően lesulyozott sorjelzővel kockázzuk meg s a keresztzési pontokba vetjük a magot. Ezzel biztosítjuk magunknak munkáskészhiány, vagy magas munkabér esetén a lókapával való megmunkálás lehetőségét, mely ezen esetben nemcsak a sor hosszában, de minden irányban keresztülvihető.

A mag minél mélyebben kerül a földbe s minél jobban meg van nyomva felette a talaj,

annál erélyesebben csírázik ki. Ezért vetés után a táblát meghengereljük.

Legideálisabb tengeriültető gép volt az a kétsoros amerikai gép, mely az ültetőszervezet alatti csoroszlájjal mélyen barázdálta fel a talajt, a barázdába esett magot a rajtajáró és a hajtóember súlyával megterhelt kerékkel erősen a földbe nyomta, mély barázdát hagyva maga után, mely a csapadékot a mag tövéhez vezette. A kikelés utáni boronálással a vetéskor keletkezett keréknyomokat eltüntetjük és ezzel földet vívén a tengeri tövéhez, dúsabb gyökérszövedést idézünk elő, mit később lókapával való sekély feltöltéssel még fokozunk.

A tengeri kikelése után gondosan át kell vizsgálnunk a vetést és a hiányokat kézi ültetéssel pótolnunk kell. A kikelés után adjuk az első boronálást, mit célszerű minden nagyobb eső után, különösen ha a talaj cserepesedésre hajló, — megismételni, míg ezt a tengeri fejlődése megengedi. E művelésnél tett kiváló szolgálatot a Weeder, ez a magas, rugófogás borona, mely ma — sajnos — csaktávoli emlékünkben él, a többi amerikai géppel együtt.

Mikor már a tengeri annyira megnőtt, hogy a borona letörné, megkezdjük a lókapával való járattást. Minden nagyobb eső után megindítjuk a kapálást, váltakozó irányban s ez folyik egészen addig, amíg csak a tengeri akkorára nem nő, hogy az egész földet beárnyékolja. Kézi munkaerőt csak a tövek körüli kiigazításhoz és a fattyazáshoz használunk.

Később fontos munkánk akad megint a tengeritáblán, ki kell szednünk a meddön maradt egyedeket, vagy legalább is le kell sarlózni ezeket, mert a meddőségre való hajlandóság öröklődő.

Ugyanakkor szedjük ki és semmisítjük meg az úszkös tengeritöveket is.

A tengeri táblának tehát teljesen zártnak kell lennie, hogy az a földet egészen beárnyékolja, kiszáradni ne engedje s ugyancsak megakadályozza a gyomok felverését is.

Az ideális tengeritábla letakarítása után tulajdonképpen egy szál gaznak sem volna szabad lennie a tarlóján, hiszen a kapás növények termelésének egyik feladata a gyomirtás.

Ezen gyomirtás és beárnyékolás miatt nem zárkozom el kéziművelés esetén a tökkel való beültetés elől, különösen harmadosok által művelt földeken.

Igy szembe van állítva most két szélsőség: egy ideálisan kezelt és egy elhanyagolt tengeritábla. Azi hiszem, ha minden gazda csak egy-két lépést tesz a tökéletesedés felé, métermázsákkal javíthatja meg a tengeritermelését.

A termést elsősorban a művelés befolyásolja, — de nagy szerepe jut a fajta kiválasztásának.

Egy kulturnövényünk sem mutat fel annyit varianst, mint a tengeri.

Az ujjnyi nagyságu olasz Navarottoló, vagy Piguoletto fajtától, a Putyi, a száznapos székely, a bánáti kerekmagu tengerin keresztül az alkar nagyságu amerikai lófogó fajtáig minden változattal találkozunk a termelés során. A nagyobb terméshozamot adó tengerik egyuttal hosszabb tenyészidejűek s így ezek csakis a Bánátban, a Maros és Olt völgyének lapályain termelhetők sikerrel. A dombos vidékeken már ezeket

elválja a kerekmagu ugynevezelt magyar tengeri, hűvösebb vidékeken pedig a Putyi, a Száznapos s ezek ezerféle változata való.

Legideálisabb dolog volna, ha minden gazdaság a maga részére válogatná ki az ott meghonosodott fajtájából a tenyészanyagot és teremtené meg gazdasági viszonyai között a legmegfelelőbb fajtát. Erre azonban a gazdák csak igen kis hányada ér reá. (Mitől? azt ők tudják!)

Az első hibát ottan követik el a gazdák, hogy a vetőmagot a letört tengericsövek közül, vagy a kukorica göréből válogatják ki, kikeresve a legnagyobb csöveket.

Ha a tengeritáblán megfigyeljük a növényeket, azt látjuk, hogy a legnagyobb csöveket azok a tövek hozzák, melyek csak egy csövet fejlesztenek ki. Két, három, vagy több csövet hozó töveken a csövek mindig kisebbek, de viszont a töveszermése lényegesen nagyobb az előbbinél. A fentebbi helytelen irányban keresztülvitt válogatással a tengeri termést mesterségesen csökkentjük.

A tenyészítésnek másik nagy nehézsége a tengeri szélsőséges keresztződése.

A szél és a rovarok a tengeri himporát sok száz méterről elhordják s a leggondosabban kezelt tenyészterekben is felüli fejt egy-egy keresztződési termék, különösen ma, mikor az apró, részekre szaggatott birtokokon nem vagyunk képesek azit kellőleg izolálni.

A megfelelő fajta kiválasztása egyik sarkalatos feltétele a jó eredménynek s ma mikor már a tiszta fajta tenyészítése egyik főfeltétele, a teljes elkülönítés hiányzik, csakis közös erővel lehetne vidékenként megoldani ezt a kérdést azáltal, hogy rábírnánk az összes gazdákat arra, hogy csakis egyfajta, kipróbált vetőmagot használjanak.

Szükséges aláhuzni azt, hogy kipróbált vetőmagot használjunk.

(Folyt. köv.)

Rép egy regáti faluról.

A regáti Teleorman megye Smárdioasa községéből vettük Juhász Sándor tagársunk érdekes és a regáti viszonyokra élénk világot vető sorait, amelyeket alább egész terjedelmükben közöljük:

Vidékünkön a részesművelés van divatban. A földbirtokok még elég nagyok — nem ritka az ezer holdas gazdaság — mely apadapad rendületlenül és a szorgalmas paraszt magához kaparit mindent.

Soha e föld trágyát nem látott. Vetnek búzát, utána tengerit és megfordítva. Kender, cukorrépa, repce és más lpari növény elvéte van, kerlészet is közel a városhoz, csak csupa buza és tengeri. A tengerinek adnak elég jó munkát — sokszor három szántást is — viszont a búzának a tengeri tarlóba egy sekély és rossz vetőszántást, a termés teljesen az időjárás szeszélyeire van bízva. Ritka, gazos és a szalmája allg 70 cm. magas. Én elcsépeltem 230 hold búzát átlag 420 kg.-val, viszont a minősége kitűnő, 78—80 kg. Minden, a környéken levő birtokot részibe művelik, el-

dául a vezetésem alatt és a szomszéd intéző kollegám által vezetett 400, illetve 1200 pogonos birtoknak a következők a részes feltételei. Minden részes kap 20 hold földet. 5 holdat bevet a gazdaság buzájával, $2\frac{1}{2}$ holdért, a művelésért kap holdankint 350 Leit, $\frac{3}{4}$ rész szalmát és polyvát. $2\frac{1}{2}$ holdat ingyen, csupán a teljes szalma és polyvátért a mag termés teljes egészében a gazdaságé. 5 holdat a saját magjával beveti feles részre $\frac{3}{4}$ rész szalma és polyvátért azonkívül csőszbér fejében fizet holdankint az öt megillető rész ($2\frac{1}{2}$ hold) után $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ véka búzát. 10 hold tengerit feles részre. Azon felül köteles: 4 napot dolgozni „napszámra” ingyen, (a szomszédban 10 Lei napi bér mellett és ha nem jelenik meg, 100 lei a levonás, illetve 1 véka buza) 1 napot az ökör igájával. Természetesen minden nevezendő munkát ők végeznek, a gazdaságnak van egy-két kocsisa, 2—4 kocsi-lova és kevés sertése.

A földek kitűnő jók, de már látszik a kisanyargatás következménye, évről-évre a lakosok szerint kevesebbet terem, sűrűn hallom, hogy az öreg Cantacuzinó herceg alatt gőzeke is szántotta, jó 80 vékán felüli buza termés is volt; de az unokák — a külföld.

Élénk gabona kereskedelem van itten, közel van a Duna. Hajókra szállítják a gabonát tengelyen sokszor 30 km. távolságról is, azonfelül itt van Smârdioasa, az állomása is gabona kereskedelemre van berendezve, 500 méter hosszú raktár húzódik meg (a vasút tulajdona) a sínek mentén és a kereskedőknek ingyen áll rendelkezésre. Jelenleg az új búzát 105—110 leiert veszik 20 lit. vékáját, itt mérleget csak az átadásnál (vagonmérleg) használnak. A tengeri már fogytán van, felszököt 70 leire vékája.

A nép igénytelen, kevéssel beér. Tehén és sertés elvéve akad, kutya minden házban 4—5, adót nem fizet utána, szinte veszélyes nappal az utcán végig menni gyalogosan, éjjel lehetetlen, nagy a bizalom egymás iránt, azért tart sok kutyát. Juhot sokat tartanak, illetve tengetik az utak mentén és kevés legelőn a tarlóig. Ruházatukat maguk készítik, a felső ruha bő, bolgáros, gyapjuból az alsó maguk szőtte vászon, a férfiak hosszú térdlen aluli inget viselnek. Eledelük a puliszka, (mamaliga), hagyma és hal. Ha vág egy disznót 3—4 hét alatt elfogyasztják, nem áll el.

Az esőzések beállottak, van kilátás tengeri termésre. Jég, kár nem volt. Fájdalommal olvastam az aradmegyei jégkárrol.

A politikával nem foglalkozom, legalább itt nem, de gondolatban és lélekben én is szavaztam. Lehetőleg a környéken levő magyarokkal iparkodom megismerkedni, együtt nézzük fájón az erdélyi eseményeket. De könnyebb is itt a kiszáradtnak. Tudna-e egy 4—6 holdas gazda évi jövedelméből venni 1—2 holdat? Én tudok egy gazgát, 17 hold földje volt az ősszel, a banktól vett fel segítséget és tőlünk 14 holdat vett, ma nem tartozik. A juh, buza és kukorica kifizette. De nem eszik 1 kiló húst egész életében. A birtok, mint levellem elején írtam, apad, mert a tulajdonos nem törődik vele, a jövedelem nem elég a passziós élethez, ma 10, holnap 20 hold vándorol parasztkézre és jellemző, hogy „földhöz ragadt” szegény itt nincs.

A kultúra még nem köszöntött ide be. A fukarság útját állja. Traktor, vetőgép nincs, csupán marokrakó gépek vannak, a kultúra útját ezenkívül a papok és vezetők is gátolják. Mondom a tavasszal egy papnak, — „Párinte, miért nem viágosítod fel az embereidet, hogy mi a gazdaság, a kultúra, jobb vetőmag, változatosabb termelés, trágya, kulturház stb. —” erre azt felelte, — „Dragá, ha én felvilágosítom és lesz annyi esze, mint nekem, miből élek én? akkor nem ad pománát kereszteléskor, halálkor, nem ad plocout, („ajándék, csomag, kukor, kenyér, zsebkendő, selyemsál”) stb. —” jobbat, ha buta.

Nyári feendők a gyümölcsösben.

A kajszin- és őszibarack, a nyári alma és nyári körték leszedése nyomán azonnal hozzá kell fogni a nyári zöld metszéshez, ami a tulajdonképeni termőre való metszés. Most kezdjük az előregedet és az igen beteg fák megifjítását, különösen a vértetűk által erősen sujtott almafáknál. Ez a művelet ugyanis a korona teljes, vagy részleges ledobásában áll. Az ilyenkor okozott összes sebek *Almola* gyümölcsfakátránnyal azonnal bekenendők, ugyancsak rögtön simára vágandó és e kátránnyal bekenendő a vihariörés, avagy tulrakottság következtében keletkező minden seb.

Most rajzanak a levegőben a *Monilia* vankospenesznek nyári spórái, ugyancsak terjedési időszaka most van a sokféle liszttharmatnak, a levélbetegségek közül a fuzikládium nevű varasodásnak, a szilvafák vörös foltosodásának és a diók fekete foltosságának. Az almamoly második nemzedéke rajzik s az almaeszeleny szurkálja a fejlődő gyümölcsöt. Mindezek ellen most esedékes még egy 1% os *Tutokil* permetezés.

A cseresznye-, alma-, szilva- és őszibarackfák, az ákácok és rózsák tele vannak levél- és paizstetvekkkel, almák vértetvekkkel. Sürgősen permetezzünk 1% os *Thanol*-al, de 5 napi időközökben, vagy háromszor.

A fák törzsei mellmagasságban ellátandók szalmából, vagy fagyapottból készült rovarfogó övekkel, melyek 10 naponként átvizsgálandók.

A gyümölcsös dusan megrakott fák trágyalével öntözendők a korona csurgásában alkalmazott kőrárokban, vagy lyukakban.

Dörner István főkertész,
gyümölcsészeti szaktanár.

Levél

az erdélyi gazdaisfjak németországi tanulmányjáról.

Az Erdélyi Gazda többször megemlékezett arról az akcióról, melyet az Erdélyi Gazdasági Egylet indított az erdélyi magyar gazdaisfjaknak Németországba tanulmányútra való kiküldetése érdekében. A kiküldött ifjak már több ízben adtak hírt elhelyezésükről. Ez alkalommal ifj. *Magyari Árpádnak* beszámoló sorait közöljük, amelyre élénk világot vetnek a német mezőgazdasági kultúra általános voltára s a tanulmányut hasznosságára.

A levél szószerint a következő: „Pestről szombat este indultunk tovább és vasárnap reggel 4 órakor a cseh határon voltunk, ahonnan Prágán át délután 2 órakor már a német határon voltunk. Itt villamos vonatra ültünk s d. u. 3 órakor már Drezdenbe érkeztünk. Itt a gazdasági egylet vezérkara fogadott ünnepélyesen és 15 fiut vettek át. Innen Leipzigba mentünk, ahol már maga a földművelésügyi miniszter fogadott, 40 fiutól bucsut véve s folytatni utunkat. $\frac{1}{4}$ 5 órakor tovább indultunk innen is és már este 9 órakor Halléba voltunk. Itt egy miniszteri tanácsos fogadott, ki több ideig volt Magyarországon s így egészen jól beszélt magyarul. A Hotel Landwirtba szállásoltak el és egy órai időt adtak a tisztálkodásra. Az egy óra eltelte után együtt vacsoráztunk s a magyar fiuk a magukkal hozott borból megvendégelték, akik minket fogadtak. Vacsora után pihenni térünk.

Másnap, hétfőn d. e. 10 órakor megkezdődött az átadás, a szülőkkel való ismerkedés. Én így kerültem ide Casekirchenbe.

A technika és kultúra előhaladottsága folytán minden újnak tűnt fel előttem. Egész ország elektromosítva van, a legkisebb kunyhóban is villany ég. Gyönyörűen berendezett istállóok, gazdasági udvarok vannak. Különösen a tehéntartásra fektetnek nagy súlyt. A tejet a

gyárakba adják feldotgozás végett. Azonkívül sok sertést is tartanak, mégpedig az angol sertést.

Az éghajlat hidegebb a mienknél. A gazdalkodás nagyon intenzív. Jóval nagyobb eredményeket érnek el, holdanként 4—5 mázssával több terem mindentől, mint nálunk. Itten a szalmás gabonát is megkapálják géppel, így védekeznek a föld elkéregesedése ellen. Sok árpát, rozsol, borsót és búzát termelnek. Cukorrépatermeléssel is nagyban foglalkoznak, amit kevés munkással és bámulatos könnyűséggel művelnek. Mindent géppel dolgoznak, még a tehének fejését is azzal végezzik.

A föld megtrágyázására nagy gondot fordítanak. A trágyát kihordás után nyomban beszántják, hogy az amoniák ne illanjon el és így is fokozzák a föld termelőképességét. A trágyalevet is kihordják a rétekre nem engedik elfolyni az árkokba.

A gazdasági viszonyok sokkal fejlettebbek és bámulatraméltó sok ügyesség van a németekben. Vásárok nincsenek. A napilapokban meg van az állatok és termények ára részletesen. A kereskedő — kinek meghatározott százalék jár — kimegy a falukra és minden község kaszinójában megtalálja a fekete táblán felírva az eladó dolgokat, azt aztán a vásárcsarnokokba eladásra felkínálja és itt bármikor bárki megveheti. Egyedüli vásár a kis malacvásár, de ez is nagyon ritkán van. Ez az intézmény nagyon hasznos, mert a gazda nem kell idejét pazarolja, hogy árult értékesítse. Ezt aztán elősegítik a jó közlekedési eszközök, a hírlapokat, hogy gyorsabban jussanak mindenfelé, repülőgéppel és autóval dobálják szét a falvakban.

A munkáviszonyok is egész mások, mint nálunk. A munkásokat óraszámra fizetik, koszt nélkül cca. 4 márkára megy fel egy munkás napibére. A munkások is intelligensebbek mint nálunk. A munkaidő befejezte után mindenki felöltözik és elmegy szórakozni a kaszinóba és itten megbeszélik a gazdasági dolgokat.

Nagyon sok ügyes, hasznos és bámulatraméltó dolgot láttam, s igyekszem mindent megtanulni, hogy bár ezzel szolgálhassam meg azt a fáradságot és köszönjem meg az irántam tanusított szíveséget.

A németek nagyon kedvelik a magyarokat, velünk nagyszerűen bántanak. Én hála az Istennek nagyszerű helyen vagyok, úgy érzem magam, mint otthon.

Bár jövőben több ifju határozna el magdt erre a kirándulásra.

Eddig a levél. A tanulmányutat jövőre is megrendezi egyesületünk. Ez alkalommal nagyobb érdeklődés megnyilvánulása esetén módunkba lesz több helyet biztosítani. Előjegyzéseket egyesületünk titkári hivatala már elfogad. Az évi költségek kb. 12.000 leit tesznek ki.

A tarlórépa termeléséről.

Nem csoda, ha a mai megnehezült viszonyok között a gazdaember azon gondolkodik, hogy lehetne egy és ugyanazon talajon, évente kétszer aratni. Sokan gondolkodnak ezen, annyival is inkább, mert látják, hogy a kertészek egy és ugyanazon talajon évente 3—4-féle növényt is tudnak termesztetni, ami a gazdaságokban sem volna éppen lehetetlenség, ha az esőt úgy tudnók szabályozni, mint a kertész, ki akkor öntözi növényeit, amikor arra éppen szükség van.

Csak kissé csapadékusabb vidéken a kétszeres terméssel érdemes kísérletezni, mert erre a célra egyebek mellett, egészen alkalmas a tarlórépa is, rendkívül rövid, 6—8 hetes tenyészidejével. Aratás után azonnal szántani és veini kell. Magszükséglete kat. holdanként 0.6—1.2 kgr. és így a kísérlet akkor se jár veszteséggel, ha nem sikerül; ha ellenben sikerül, nem is remélt nagy hasznot ad.

Természetes, hogy megművelése a közönséges répáéval teljesen egyező, sőt a szuper-

foszfátot és a mésznitrogént még annál is jobban meghálálja, mert nagyigényű buza után következnek. Az alkalmazott szuperfoszfát, ha netalán a répa nem sikerül, akkor se vész kárba, mert az utána következő akár őszi, akár tavaszi növény okvetlenül megtéríti azt. Megművelése és ápolása egyezik a tavaszi répával, de tudni kell a tarlórépáról, hogy az nem tartható el télire olyan sokáig, mint a tavaszi répa, miért is mindig a tél első felében kell azt feleltetni.

Törvények, rendeletek.

Az új bortörvény ismertetése.

(Folytatás.)

IX. FEJEZET.

Büntetések.

73. cikk. A jelen törvény és annak végrehajtási utasításával szemben kihágást elkövetők a következő büntetésekkel sújtandók:

a) 1000—5000 lejig terjedő büntetéssel sújtandók azok, akik első ízben követnek el kihágást a törvény 2, 3, 7, 8, 10, 12, 19, 20, 22, 25, 29, 35, 40. cikkeivel szemben; visszaesés esetében 5000—50.000 lejig terjedő büntetendők.

A büntetés a mennyiségnek és a megállapított csalás minőségének arányában alkalmazandó.

b) 25.000—100.000 lejig terjedő büntetéssel és a tiltott italok vagy anyagok elkobzásával sújtandók, akik a jelen törvény 13, 14, 15, 16, 18, 23, 24, 28, 30, 31, 34, 36, 27, 39, 54, 55. cikkeivel szemben követnek el kihágást.

A büntetés a mennyiségnek és a megállapított csalás minőségének arányában alkalmazandó.

c) 1000—50.000 lejig terjedő büntetéssel és a kihágás alá eső ital denaturálásával büntetendők, akik a 11. cikk rendelkezéseivel szemben követnek el kihágást.

A büntetés a megállapított csalás minőségével és mennyiségével arányosan alkalmazandó.

d) 25.000—100.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtandók, valamint a hamisított vagy kihágás tárgyát képező áru elkobzásával azok, akik első ízben követnek el kihágást a törvény 1, 4, 5, 6, 17, 23/1, 26, 27, 32, 33, 38, 41, 42/a, 51, 52. cikkével szemben. Viszsaesés esetében pénzbüntetésen kívül nyolc naptól hat hónapig terjedő elzárással is büntetendők.

e) 10.000—25.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és azon jog megvonásával, hogy a kerületi ipari szeszraktárból vásárolhassanak, sújtandók azok, akik a törvény 44. és 45. cikkével szemben követnek el kihágást.

f) 25.000—100.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és italmérési joguk elvesztésével, a tiltott módon készített italok és szesz elkobzásával, valamint azon jog megvonásával, hogy a kerületi raktárból szeszt vásárolhassanak azok büntetendők, akik a törvény 46. cikkével szemben követnek el kihágást.

g) 50.000—100.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és a pénzügyminisztérium által a jelen törvény alkalmazására működő állandó bizottság véleményezése alapján a gyárak bezárásával mindaddig, amíg a jelen törvény 47. és 48. cikkének eleget tesznek, büntetendők azok, akik a 47. és 48. cikkel szemben követnek el kihágást.

h) 25.000—50.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel, visszaesés esetében a büntetés maximumának kétszeresével sújtandók azok, akik a törvény 49. cikke ellen követnek el kihágást.

l) 1—6 hónapig terjedő börtönbüntetéssel, a kihágás tárgyát képező mennyiség háromszoros illetékekkel és a megállapított nyers-

anyag és szesz mennyiség elkobzásával minden kártalanítás nélkül büntetendők azok, akik a törvény 42. cikkének b), c), d), e) pontjával szemben követnek el kihágást.

j) 100.000—200.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel, a szeszfelesleg elkobzásával és a raktár bezárásával sújtandók azok, akik a törvény 43. cikkével szemben követnek el kihágást.

k) 5000—100.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és 8 naptól 3 hónapig terjedő elzárással a büntető törvénykönyv 70. cikkében előírt büntetéseken kívül sújtandók azok, akik a csalások megállításával megbízott és a jelen törvényben előírt ügynököket megátolják abban, hogy köteleességüket teljesítsék, vagy a minta vételét megakadályozzák.

l) 50.000—100.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel és 8 naptól 3 hónapig terjedő elzárással büntetendők azok, akik lepecsételt italokat és anyagokat tünletnek el.

Az elzárást elsőfokon a törvényszék mondja ki a közléstől számított 10 napon belül való felelősségi joggal, a minisztérium kérésére, amely előterjeszti e célból az ügyiratokat.

74. cikk. Ha megállapítást nyert az italok hamisítása, azon italok denaturálása okvetlenül megejtendő.

A denaturált áru a kihágást elkövető tulajdonosra csak az esetében marad, ha megállapítást nyert, hogy ez nem családi szándékból történt.

Midőn azonban a családi szándék megállapítást nyert, vagy a kihágás tárgyát képező áru a közegészségre káros, az áruk denaturálандók és elkobzandók, ellenértékül pedig a 70. cikkben előírt alaphoz csatolandó.

75. cikk. A törvényszékek a minisztérium kérésére alapján a fentebb megjelölt büntetések mellett bevonhatják bor és pálinka nagy- és kiskereskedőktől, ha bebizonyítást nyer, hogy ezek ezen italokat hamisították, a további bor vagy pálinkagyártás és kereskedelem jogát.

76. cikk. A végleges miniszteri döntések és marasztaló ítéletek az elítélt költségén a lapokban közlendők és a kereskedelmi kamaránál, valamint a raktár ajtajára kifüggesztendők.

77. cikk. Az adminisztrációs, rendőri és vasúti szervek, amelyek megtagadják az ezen törvény alkalmazására hivatott ügynököknek a közreműködést és segítséget, adminisztrációs uton büntetendők első ízben 1000—5000 lejig terjedő pénzbüntetéssel, visszaesés esetében a kétszeres büntetés mellett a minisztérium kérheti az illetékes hatóságtól elbocsájtásukat.

78. cikk. A minták vételével és italok felügyeletével megbízott ügynökök adminisztratív uton a minisztérium indokolt kérésére 1000—5000 lejig terjedő büntetéssel sújtandók és szolgálatukból elbocsájtandók, ha megállapítást nyer, hogy zaklatási szándékkal, vagy magánérdekből rendelték el az áruk elkobzását és vitték bíróság elé a kihágást elkövetőket.

79. cikk. A községi előjárók, adószedők és köztisztviselők, akik a jelen törvény és végrehajtási utasításában előírt kötelezettségeik gyakorlásánál kihágást követnek el, a minisztérium kérésére első ízben a fegyelmi büntetéseken kívül 3000 lej büntetéssel, visszaesés esetében kétszeres büntetéssel és elbocsájtással büntetendők.

80. cikk. A minisztérium által vegyelemzések készítésére felhatalmazott laboratóriumoktól, amelyek nem alkalmazkodnak a jelen törvény 64. cikkében foglalt rendelkezésekhez, vagy téves elemzésjelentést adnak ki, mint bűnpalástolók büntetendők, a 64. cikk első bekezdésében foglalt meghatalmazást meg kell vonni és semmiféle segélyben nem részesülnek.

Átmeneti intézkedések.

81. cikk. A jelen törvény kihirdetésétől számított 30 nap alatt azon pezsgőbor-, hab-

zóbor-, likőrösbor-, gyümölcsből készült szeszital-, ipari szeszből készült ital-, likőr és rumgyárak, amelyeknek a 23, 28. és 34. cikknek megfelelő működési engedélyük nincs, kötelesek működési engedélyt szerezni.

82. cikk. A jelen törvény kihirdetésétől számított 4 hónapi határidőt nyerne a szőlőtermelők, borkereskedők, borrhaktárak, pezsgőbor-, habzóbor-, likőrös bor-, gyümölcsesz-, ipari pálinka-, likőr- és rumgyárak, hogy a jelen törvény rendelkezéseivel alkalmazkodjanak.

83. cikk. A törvényszékek, kivéve a vonatkozó cikkeken meghatározott büntetéseket, kötelesek elrendelni a gyártási és eladási engedély megvonását mindazoktól, akik az engedélyezett határidőn belül nem alkalmazkodtak a jelen törvényhez.

84. cikk. Végrehajtási utasítás fogja megmagyarázni a jelen törvény rendelkezéseit és annak alkalmazási módját.

A minisztériumnak joga van későbbi határozatokkal és utasításokkal szabályozni a jelen törvény különböző intézkedéseit.

85. cikk. A jelen törvényben, ha a szöveg másképp nem magyarázza, a minisztérium szó földművelésügyi minisztériumot jelent, a miniszter földművelésügyi miniszter és az italok szó a jelen törvényben meghatározott italokat jelenti.

86. cikk. A jelen törvénnyel ellenkező törvények és rendeletek a jelen törvény kihirdetése pillanatában érvényüket veszítik.

Vége.

Vegyes közlemények.

A római nemzetközi mezőgazdasági kongresszus szétoszlott. Nemrégiben zajlott le Rómában a nemzetközi mezőgazdasági kongresszus, amelyen Románia is képviseltette magát. A delegációt *Lucaslevici* v. földművelésügyi miniszter és G. Ionescu *brailai* állategészségügyi vezérfelügyelő vezették. Romániából a hivatalos kiküldötteken kívül számosan vettek részt a kongresszuson. A kongresszus feladatává a világ mezőgazdasági termelésének egységes elosztását tette az által, hogy egyes országok túltermelését redukálja olyan terményekben, amelyekből ugyanis, túltermelés van a világon, ezzel szemben pedig fokozza egyes országok termelését olyan terményekben, amelyek számára a világpiacra nagyobb elhelyezési lehetőségek vannak. E cél megvalósítását tekintve a kongresszus igen csekély eredménnyel járt, mert a különböző országok eredményes statisztikai adatok különböző szempontok szerint készítették el a szöveget a cél érdekében nem lehetett felhasználni. A kongresszus elhatározta, hogy egységes körlevelet fog szétküldeni az egyes kormányokhoz részletes utasítással az adatgyűjtésre ezen adatok alapján fog a következő konferencia a világtermelés szabályozására törekedni.

A magyarországi utakról. *Cristea* Tiberiu kolozsvári állategészségügyi vezérfelügyelő, mint a római nemzetközi mezőgazdasági kongresszus egyik eminens tagja, aki Kolozsvártól Rómáig autón tette meg az utat, következőképpen nyilatkozik a magyarországi utakról: „... Az autóutak mindenütt jó karban vannak, de különösen Magyarországon, ahol — úgy látszik — igen nagy gondot fordítanak az utak karbantartására s mint hallom erre az évre is 60 millió pengő van felvéve a költségvetésbe erre a célra. Jugoszláviában, illetőleg Jugoszláviában horvátországi részén az utak már nem olyan kietégtők... Hát még a romániai országutak?! Ezek az autóturázók számára épen kétségbeesítő képet mutatnak. Pedig javítják nálunk is az utakat, de hogyan? Helyenként megpróbálkoznak a néhai kilométeres hosszúságban lestoppedt országutak fel-

töltésével és az is gyakori, hogy a sáncból az iszapot, sarat behánják az országutra. A gödröket, székényomokat apróbb nagyobb gránitkövekkel töltik ki, de azzal a hegyes törmelékkel végighintik az egész utszakaszt anélkül, hogy lehengerelnék. Elképzelhető, hogy mi vár az így megjavított úton egy-egy finomabban konstruált gépre! Utviszonyaink megjavulására — sajnos — halvány reményünk sincsen, hiszen még fülünkbe cseng a pénzügyminiszter mondása, hogy „nem lesz pénz se utakra, se iskolára, röviden semmire...” — De azért kérelhetetlenül beszédik a magas utadókat, a szekerek és igavonó állatok után a 250 lejeket...

A jégkárosultak adófizetési halasztást kapnak. Az aradi jégkárosultak felirattal fordultak a minisztériumhoz, melyben adójuk befizelésére halasztást kértek. A miniszter felhívta a pénzügyigazgatóságot, hogy a jégkárosultakon az adót egyelőre ne hajtsák fel. Az adófizetésre halasztásért minden jégverte község folyamodhatik.

A zsákok behozatali vámjának eltörléséért. A szatmári terménykereskedők feliratban kérték a kormányt, hogy a termények exportálásánál használt zsákok behozatalánál a zsákok utáni behozatali vámot töröljék el. A kereskedők kérése annál indokoltabb, mert belföldön egyáltalában nincsenek olyan gyárak, amelyek elő tudnák állítani az ország mezőgazdasági terményeihez szükséges zsákmenynységet.

Mi van a magyar—cseh kereskedelmi szerződésben? Folyó hó 8-ikán lépett életbe a cseh—magyar kereskedelmi szerződés, amely megkönnyíti a magyar gyümölcs, főzelékfélék és magvak, bor, egyes állati termékek, konzervek forgalmát. A szerződést kiegészítik az állategészségügyi egyezmény, a termelő és szállító vállalatok kezelésére, a kölcsönös vasúti forgalomra vonatkozó egyezmények, a határszéli kisebb forgalomra vonatkozó megállapodás, vámkezelési egyezmény, utlevél vizsgálatokra szóló megállapodás és az egyes vámtételek alkalmazását tárgyaló jegyzőkönyv. Amennyire a fentiekből is látszik, a szerződés egy jelentős lépés a békés, akadálytalan gazdasági forgalom helyreállítására. Csehország, Jugoszlávia szomszédok igyekeznek kereskedelmi szerződéseket kötni, Románia pedig alig engedett valamit az elszigetelés politikájából s féltő, hogy ha szomszédaink kiépítik gazdaság kapcsolatukat más államokkal, nem lesznek hajlandók Romániával előnyös szerződést kötni.

Tejgazdasági világtalálkozó előkészítése. A legközelebbi tejgazdasági világtalálkozó 1928 június 27., 28. és 29-ik napjain Londonban lesz. A rendezőség azonban már most csoportosította a megítárgyalandó kérdéseket, ezek a következők: 1. A fejős tehének helyes tartása és nevelése. 2. A tejkezelés a gazdaságokban. 3. A tejkontroll. 4. Az amerikai tejgazdasági tanács működésének hasznos tanulságai. 5. A fejős állatok helyes táplálása. 6. A tejszállítás (Mi a legideálisabb mód?) problémája. 7. A „tejpor”. 8. A „tejkrém”-fagylalt gyártása. 9. A fémtárgyak és azok különböző hatása a tejszóra. 10. Hogy használják fel a legpraktikusabban a savó? 11. Tejtermékek gyártásának tervezése, felépítése és berendezése körül figyelembe veendő „tudományos” kérdések. 12. A tejgazdaság problémái a tropikus éghajlat alatt. 13. A tej szerepének fontossága az ember táplálkozásánál. 14. A tejforgalmazás növelésének érdekében kifejtendő propaganda. 15. A tej, mint a leg egészségesebb emberi táplálék.

A magyar tanyai élet közigazgatásának megjavítása Magyarországon előtérbe lépett. A lakosság 19 százaléka másfél millió magyar a tanyákon él, akiket a társadalmi élethez közelebb óhajtanak hozni, 1. lapok, rádió állomások létesítése útján, 2. önálló községekké való alakítás, 3. ltszövetkezési klendeltségek,

pusztatársaság felállítása, 4. a külszolgálat intenzívebbé tétele, 5. a közbiztonság emelése, 6. építkezések előmozdítása, 7. telefon bevezetése, 8. tanyai tűzoltóság létesítése, 9. tanyai gazdakörök felállítása, stb. stb. üdvös intézmény és újítás bevezetése által. Minden egyes — csak kiragadott — pont egy-egy alapkő a fejlődéshez és a közművelődéshez. Fájdalommal gondolunk arra, hogy minálunk 200 lei illetéket kell fizetni egy gazdaköri gyűlés engedélyezéséért és egy hétig kell járni a katonai, állambiztonsági, közigazgatási hatóságokat és a prefekturát, míg a gyűlést engedélyezik, amely sok esetben nem is tartható meg egy váratlan intézkedés miatt.

Nagy jégeső az Aranyos mentén. Folyó hó 9-ikén hatalmas jégeső pusztította végig Hadrév, Gerendkeresztur, Gerend és Aranyos községek határait. A kárt a szőlőtermésben helyenként 100%-ra becsülik, a kukoricában azonban a kár kevesebb. Tönkretette a jég a híres egerbegyi káposztásokat is.

Az ideai cukorrépa terület Európában. Az általában ismert Licht féle becslés szerint az európai cukorrépával bevetett terület 1927-ben a következőképpen alakul (zárójelben az 1926-os számok habban): Csehszlovákia 280 000 (258.176), Németország 405.000 (353.561), Ausztria 22.000 (18.741), Magyarország 64.000 (62.500) Franciaország 232.000 (218.790), Belgium 70.000 (61.755), Hollandia 69.000 (60.492) Dánia 40.000 (29.500), Svédország 40 500 (40.418), Lengyelország 200.000 (180.753), Olaszország 95.000 (80.750), Spanyolország 87.000 (84.000), Oroszország 640.000 (543.000), egyéb államok 236.500 (192.594), tehát összesen 1927-ben 2,481.500 ha, 1926-ban 2,171.415 ha. Románia nem szerepel a kimutatásban, amelynek pedig szintén kitűnő cukorrépa-területei vannak. Eszerint a cukorrépa-terület Európában körülbelül 300.000 ha emelkedést mutat.

PIAC.

Gabonaárak:

Európában a készáru utáni kereslet csökkent. Amerikában azonban némi emelkedés észlelhető az áraknak. Igen szilárd a kukorica.

Magyarországon és Ausztriában a gabonaárak az amerikai paritáson felül állanak. A magyar és román zab igen keresett cikk, egyedüli beszerzési forrás Európában. — Belföldön a kukorica került előtérbe. A nagy szárazság

miatt a kukoricatermés súlyos károkat szenvedett, amelyek a késő esők miatt sokkal végtesebbekké lettek, mint aminőknek előbbnek látszottak, ami az árak erős emelkedésében már is kifejezésre jutott. — Gabonaárak mértékszámoként a feladó állomásról: buza Erdélyben 740—750, Bánátban 720—730; rozs 640-tól, zab erősen emelkedik, Erdélyben 500; takarmányrépa Erdélyben 560—570, Bánátban 540—550, sörárpa aradi 680, mezősegi 600 lej.

Állatárak általában változatlanok. Kereslet ugyan alábbhagyott. A kolozsvári vásáron az árak 1—3 lejjel estek. Az árak szilárdulására lehet számítani.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lej. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számítanak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej.

Eladó Hatvani nemesített búzavetőmag számos falvi gazdaságunkból. Ára vevő zsákjában ab Cluj állomás 100 kilónként 1200 lej. Megrendelések az összeg és zsákok előzetes beküldése mellett — míg a készlet tart, — a megrendelések sorrendjében eszközölköztetnek. A szállítást azonnal kezdetét veszli. Bognár és Szántó r. t. Cluj-Kolozsvár. 61

Nemesített Székács-buza 100 %-os, 80 kg. fajsúlyú vetőmagnak eladó gróf Dégenfeld gazdasága Cuci (Kutyfalva) Jud. Turdn. Mértékszámoként 900 lej feladó állomásról. 64
Bérbe veszek 100—200 holdas birtokot gazdasági épületekkel, lakással. Cim: Száva Ferenc, Cluj, Honvéd-u. 71. 63

MEZŐGAZDÁK!

Aki ment akar maradni károsodástól, az csávazza mindennemű vetőmagját a német gyártmányú

USPULON-UNIVERSAL

páccal

(azelőtt TILLANTIN nedves pác) vagy

TILLANTIN

száraz páccal.

Ezek a szerek, amelleit, hogy elpusztítják az őszőg spóráit, még a csiraképessegre is előmozdítólag hatnak, gyorsabb csirázást és erőteljesebb fejlődést biztosítanak.

Kaphatók minden mezőgazdasági szövetkezetnél és a szakmabeli üzletben vagy alábbi cégnél:

„ROMANIL” A. G.
Timisoara, I. Bánát palota.

Sürgösen eladó!

Unikum Drill 17 soros vetőgép, Clayton-Schuttleworth lögregelye, Rieger-backer-rosta, nagy kazalponyva, Almazúzó malom és prés mind teljesen újak.

BABOS IMRE-féle szabadalmazott

THERMOS-jégkészítők

Előnyös árak.

Babos és Társai fióküzlet,

Cluj—Kolozsvár, Galamb-u. 1. Telefon: 341—536, 60

Minden modern gazdaságban a szuperfoszfát-műtrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdanként 200—300 kg. terméstöbblet érhető el.

„PHÖNIX”

Fabrica de acid sulfuric și produse chimice Soc. An. — BAIAMARE.

54